

ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทาน กรณีศึกษา โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่าโบสถ์ จังหวัดชัยนาท

The Satisfaction of Agriculturists Concerning Water Usages in Irrigation Area A Case study of Tha Bot Operation and Maintenance Project, Chainat Province

ประมะ สิงห์ชัย^{1*} ชาวเลข วณิชเวทิน² และ พัทธพันธ์ สอนวงษ์³

^{1,2,3} ภาควิชาวิศวกรรมโยธา คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน จ.กรุงเทพฯ

*Corresponding author; E-mail address: Santozen11@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทาน กรณีศึกษาโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่าโบสถ์ ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารจัดการน้ำ 2) ด้านการส่งน้ำและบำรุงรักษาระบบชลประทาน 3) ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ ดำเนินการโดยรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทานด้วยแบบสอบถามจำนวน 400 คน โดยแบ่งพื้นที่รับน้ำในการศึกษาออกเป็น 3 ช่วง คือ 1) ช่วงต้นคลอง 2) ช่วงกลางคลอง และ 3) ช่วงปลายคลอง แล้วนำผลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ผลการศึกษาพบว่า ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำ บริเวณพื้นที่รับน้ำต้นคลองและบริเวณพื้นที่รับน้ำกลางคลองช่วงฤดูแล้ง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับสูงในทุกๆประเด็น ส่วนบริเวณพื้นที่รับน้ำปลายคลองมีความพึงพอใจในระดับสูงสำหรับประเด็นที่ 1) และ 3) แต่มีความพึงพอใจในระดับปานกลางสำหรับประเด็นที่ 2) เนื่องจากเป็นช่วงที่มีปริมาณน้ำน้อย และเมื่อส่งน้ำไปตามระบบการส่งน้ำของโครงการชลประทานไปที่พื้นที่เพาะปลูกทุกแห่งในเขตพื้นที่ชลประทาน ช่วงต้นคลองและกลางคลองจะได้รับปริมาณน้ำเพียงพอ แต่จะไม่เพียงพอสำหรับพื้นที่ชลประทานช่วงปลายคลอง และระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในพื้นที่ศึกษาทั้งหมดช่วงฤดูฝน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับสูงทั้ง 3 ประเด็น

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ, ช่วงต้นคลอง, ช่วงกลางคลอง, ช่วงท้ายคลอง

Abstract

The study of the satisfactions of Agriculturists concerning water usages for irrigation in Tha Bot irrigation Project consisted of 3 issues namely. 1) Water management 2) Water supply and maintenance of irrigation systems 3) The services of the officers. The data were collected from 400 agriculturists using questionnaires. The study area was divided into 1) Upstream 2) Midstream 3) Downstream sections. SPSS for Windows was utilized for data analysis. Agriculturists in the upstream and

midstream sections showed high level of satisfaction regarding all issues during the dry seasons. Downstream section agriculturists, however, showed moderate level of satisfaction on the second issue due to the shortage of irrigation water for downstream section. In rainy seasons, all agriculturists in the study area expressed high level of satisfaction on the 3 issues.

Keywords: Satisfaction, Upstream, Midstream, Downstream

1. คำนำ

โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่าโบสถ์ จังหวัดชัยนาทเป็นโครงการลำดับที่ 2 ของโครงการชลประทาน ในลุ่มแม่น้ำสุพรรณซึ่งจากเดิมมี 3 โครงการคือ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพลเทพ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาสามชุก และโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาโพธิ์พระยา เนื่องจากกรมชลประทานได้พิจารณากระดับน้ำในแม่น้ำสุพรรณเพื่อช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูก 2 ฝั่งแม่น้ำ จึงได้สร้างโครงการชลประทานขึ้นอีก 1 โครงการ ระหว่างโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพลเทพและโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาสามชุก โดยเริ่มก่อสร้างเมื่อปี พ.ศ.2495 และเสร็จในปี พ.ศ.2506 ที่ทำการของโครงการตั้งอยู่ กม.27+500 ของแม่น้ำสุพรรณ เลขที่ 150 หมู่ที่ 6 บ้านท่าโบสถ์ ตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอนาคู จังหวัดชัยนาท อยู่ในพิกัดเส้นรุ้งที่ 15-03-11 และเส้นแวงที่ 100-00-52 ห่างจากอำเภอนาคูโดยเส้นทางสายคันคลองส่งน้ำ 1 ขวา ท่าโบสถ์ ระยะทางประมาณ 13,880 เมตร เนื้อที่ทั้งหมด 218,356 ไร่ เนื้อที่ชลประทาน 196,520 ไร่ โดยมีฝายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 1-3 โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่าโบสถ์ โดยครอบคลุมเนื้อที่ 2 จังหวัด คือ อำเภอดำรงวิทยารบวงษ์และอำเภอสสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี และอำเภอนาคู จังหวัดชัยนาท

ภารกิจที่สำคัญประการหนึ่งของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่าโบสถ์ คือ การบริหารจัดการน้ำชลประทานให้กับพื้นที่เพาะปลูกทั้งในฤดูแล้งและฤดูฝน ซึ่งผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการบริหารจัดการน้ำชลประทาน คือ เกษตรกรผู้ใช้น้ำ ซึ่งนับตั้งแต่ได้ดำเนินการส่งน้ำให้เกษตรกร โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่าโบสถ์ ยังไม่เคยมีการประเมินความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตโครงการเลย

ดังนั้นทางผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทานโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่าโบสถ์ ที่ยังไม่เคยมีการประเมินความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตโครงการเลย ซึ่งผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้น้ำในเขตโครงการครั้งนี้ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการน้ำที่มีประสิทธิภาพตรงความต้องการของเกษตรกร และสร้างระดับความพึงพอใจให้กับเกษตรกรผู้ใช้น้ำของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่าโบสถ์ในระดับสูงขึ้นไป

รูปที่ 1 ระบบและทิศทางการไหลของลำน้ำ

2. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทานโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่าโบสถ์ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทานโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่าโบสถ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ใช้น้ำที่มีต่อการใช้น้ำในเขตชลประทาน โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่าโบสถ์

3. วิธีการศึกษา

3.1 กลุ่มตัวอย่าง

ดำเนินการคัดเลือกจากประชากรที่เป็นสมาชิกผู้ใช้น้ำในเขตโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่าโบสถ์ จ.ชัยนาท ดังนี้

3.1.1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

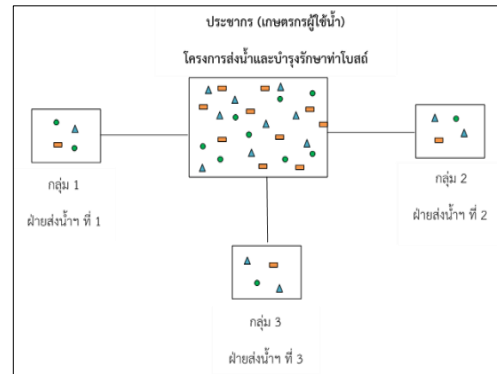
โดยใช้สูตร ทาโร ยามาเน่ ดังแสดงในสมการที่ (1)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2} \quad (1)$$

กำหนด n คือขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (ราย), N คือจำนวนของประชากร (11,167 ราย) และ e คือความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้เท่ากับ 0.05

3.1.2 การสุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 1 เลือกตัวอย่างโดยใช้ความน่าจะเป็นในการเลือกเท่ากัน โดยการสุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster random Sampling)

รูปที่ 2 รูปแบบการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 2 คำนวณขนาดกลุ่มของตัวอย่างจากประชากรที่ศึกษาแบ่งเป็นฝาย 3 ฝาย โดยใช้สูตรการกระจายตามสัดส่วนของประชากร ดังนี้

$$n_i = \frac{n N_i}{N} \quad (2)$$

กำหนด n_i คือขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาของฝายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ i (ราย), n คือขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ศึกษาเท่ากับ 400 ราย, N_i คือประชากรทั้งหมดในฝายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ i (ราย), N คือสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำทั้งหมดในโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่าโบสถ์ มีค่าเท่ากับ 11,167 ราย และ i คือ 1, 2, 3

3.2 แบบสอบถาม

แบบสอบถามสร้างขึ้นโดยการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและผลวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมกับการวิจัยในครั้งนี้

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจตามระเบียบวิธีวิจัย (Survey Research) โดยแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทาน โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่าโบสถ์ โดยมีขั้นตอนวิธีการดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.1.1 ประชากร

ได้แก่ สมาชิกผู้ใช้น้ำในเขตโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่าโบสถ์ จ.ชัยนาท พื้นที่โครงการ 218,356 ไร่ เป็นพื้นที่ชลประทาน 196,520 ไร่ มีสมาชิกผู้ใช้น้ำชลประทาน (กลุ่มพื้นฐาน) รวมทั้งสิ้น 11,167 ราย

4.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ดำเนินการคัดเลือกจากประชากรที่เป็นสมาชิกผู้ใช้น้ำในเขตโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่าโบสถ์ จ.ชัยนาท ขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ทั้งหมดจำนวน 400 ราย ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาต่าง ๆ ดังนี้

- ฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 1 สมาชิกผู้ใช้น้ำ 3,674 ราย จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 132 ราย
- ฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 2 สมาชิกผู้ใช้น้ำ 3,963 ราย จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 142 ราย
- ฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 3 สมาชิกผู้ใช้น้ำ 3,530 ราย จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 126 ราย

รูปที่ 3 เกษตรกรทำแบบสอบถาม

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามสร้างขึ้นโดยการศึกษาแนวคิดทฤษฎี และผลวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมกับการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check-list) จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่าโบสถ์ จ.ชัยนาท มี 3 ด้าน ดังนี้
1) ด้านการบริหารจัดการน้ำ 2) ด้านการส่งน้ำและปรับปรุงบำรุงรักษา 3) ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่

มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งระดับการวัดเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับความพึงพอใจแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale)

ระดับความพึงพอใจ	ค่าน้ำหนักคะแนนของตัวเลือก
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

เมื่อรวบรวมข้อมูลเมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้ว จะใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อพิจารณาระดับความพึงพอใจตามเกณฑ์และความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง ระดับความพึงพอใจ น้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ระดับความพึงพอใจ น้อย

ค่าเฉลี่ย 2.40 – 3.49 หมายถึง ระดับความพึงพอใจ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง ระดับความพึงพอใจ มาก

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ระดับความพึงพอใจ มากที่สุด

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่าโบสถ์ จ.ท่าโบสถ์ จำนวน 1 ข้อ

4.2.2 วิธีสร้างและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 สร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน

เพื่อตรวจสอบความคิดเห็นและประเมินความเที่ยงตรงของแบบสอบถามทั้งด้านความเหมาะสมของเนื้อหา และด้านความถูกต้องในสำนวนภาษา โดยเกณฑ์ในการพิจารณาความเที่ยงตรง

เห็นว่าสอดคล้อง ให้คะแนน +1

ไม่แน่ใจ ให้คะแนน 0

เห็นว่าไม่สอดคล้อง ให้คะแนน -1

ขั้นตอนที่ 5 หาค่าเที่ยงตรง (IOC : Index of item objective congruence) ของแบบสอบถามจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

$$IOC = \frac{\sum R}{N} \quad (3)$$

กำหนด $\sum R$ คือผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และ N คือจำนวนผู้เชี่ยวชาญ

รูปที่ 4 นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและแสดงความคิดเห็น

เกณฑ์พิจารณา

ค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 แสดงว่าข้อคำถามนั้นมีความเที่ยงตรงตามโครงสร้างสูง

ค่า IOC น้อยกว่า 0.5 จะต้องตัดทิ้งหรือปรับปรุงใหม่ ได้ค่าเที่ยงตรง 0.925 สามารถนำไปใช้งานได้

ขั้นตอนที่ 6 ปรับปรุงแก้ไขตามอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ
เสนอแนะ

ขั้นตอนที่ 7 นำแบบสอบถามผ่านการกลั่นกรองจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว
ไปทดลองใช้กับเกษตรกร จำนวน 30 ราย

ขั้นตอนที่ 8 ทำการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของ
แบบสอบถาม โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นกับลักษณะคำถาม
ตามวิธีครอนบาค (Cronbach's Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.905 สามารถ
นำแบบสอบถามชุดนี้ไปใช้งานได้

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.3.1 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

โดยรวบรวมข้อมูลพื้นฐานจากรายงาน งานวิจัย คำสถิติ จากหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ศึกษา

4.3.2 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

เก็บข้อมูลภาคสนาม โดยลงพื้นที่ศึกษาเพื่อสำรวจข้อมูลจริงจาก
เกษตรกรผู้ใช้น้ำโดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้น ตรวจสอบความถูกต้อง
ครบถ้วน รวบรวมแบบสอบถามเพื่อวิเคราะห์ประมวลผลด้วยโปรแกรม
สำเร็จรูป

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และข้อเสนอความ
คิดเห็นทั่วไป ใช้สถิติ แสดงค่าร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่
(Frequency Distribution)

4.4.2 การวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขต ชลประทาน

การวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขต
ชลประทาน ใช้ค่าเฉลี่ย (Means) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard
Deviation, S.D.) การจัดลำดับและใช้สถิติวิเคราะห์ Descriptive

4.4.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างกับความพึงพอใจของ เกษตรกรผู้ใช้น้ำ

การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างกับความพึงพอใจของ
เกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทานจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้สถิติ
Independent – sample T-test และ One-Way Anova F-test
โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 หากค่าน้อยกว่า 0.05 มีระดับความ
พึงพอใจต่างกัน ทำการทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยโดยการ
ทดสอบรายคู่ ด้วยวิธีการ แอล เอส ดี (Least Significant Difference:
LSD)

5. ผลการศึกษาและวิเคราะห์ผล

5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดย
การแจกแจงความถี่และแสดงค่าร้อยละ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	261	65.30
หญิง	139	34.80
รวม	400	100.00
2. อายุ (ปี)		
ต่ำกว่า 30 ปี	38	9.50
31 - 40 ปี	115	28.80
41 - 50 ปี	149	37.30
50 ปีขึ้นไป	98	24.50
รวม	400	100.00
3. รายได้/เดือน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	9	2.30
5,001-10,000 บาท	146	36.50
10,001-15,000 บาท	198	49.50
15,001-20,000 บาท	25	6.30
มากกว่า 20,001 บาท	22	5.50
รวม	400	100.00
4. ตำแหน่งในพื้นที่รับน้ำ		
ต้นคลอง	120	30.00
กลางคลอง	120	30.00
ปลายคลอง	160	40.00
รวม	400	100.00
5. สังกัดฝ่าย		
ฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 1	132	33.00
ฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 2	142	35.50
ฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 3	126	31.50
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 2 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ผลการศึกษา
พบว่า

5.1.1 เพศ

ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 261 คน คิดเป็นร้อยละ 65.30 และเป็น
เพศหญิง จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 34.80

5.1.2 อายุ

ส่วนใหญ่มีอายุ 41 - 50 ปี จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 37.3
รองลงมา มีอายุ 31 - 40 ปี จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 28.80 มีอายุ
50 ปีขึ้นไป จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 24.50 และมีอายุ ต่ำกว่า 30 ปี
จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 9.50

5.1.3 รายได้ต่อเดือน

ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 10,001-15,000 บาท จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 49.50 รองลงมา มีรายได้ต่อเดือน 5,001-10,000 บาท จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 36.50 มีรายได้ต่อเดือน 15,000-20,000 บาท จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.30 มีรายได้ต่อเดือน มากกว่า 20,001 บาท จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.50 และมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.30

5.1.4 ตำแหน่งในพื้นที่รับน้ำ

ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่รับน้ำตำแหน่งปลายคลอง จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 อยู่ในพื้นที่รับน้ำตำแหน่งต้นคลอง จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 และอยู่ในพื้นที่รับน้ำตำแหน่งกลางคลอง จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00

5.1.5 สังกัดฝ่าย

ส่วนใหญ่สังกัดฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 2 จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 35.50 รองลงมา สังกัดฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 1 จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 33.00 สังกัดฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 3 จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 31.50

5.2 ผลวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทาน โดยภาพรวมและแต่ละด้าน

5.2.1 ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทาน

จากผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทาน โดยภาพรวม ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทาน โดยภาพรวม

กิจกรรม	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ	ลำดับ
1. ด้านการบริหารจัดการน้ำ	3.67	0.35	มาก	1
2. ด้านการส่งน้ำและปรับปรุงบำรุงรักษา	3.50	0.39	มาก	3
3. ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่	3.65	0.39	มาก	2
รวม	3.60	0.23	มาก	

จากตารางที่ 3 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทาน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (\bar{x} =3.60) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านสามารถเรียงลำดับความพึงพอใจได้ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการน้ำ (\bar{x} =3.67) รองลงมา ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ (\bar{x} =3.65) และด้านการส่งน้ำและปรับปรุงบำรุงรักษา (\bar{x} =3.50)

5.2.2 ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทาน

จากผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทาน โดยรายด้าน ดังแสดงในตารางที่ 4-6

ตารางที่ 4 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทาน ด้านการบริหารจัดการน้ำ

กิจกรรม	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ	ลำดับ
1. โครงการมีการวางแผนการบริหารจัดการน้ำแต่ละฤดูกาล หรือประจำปี	3.75	0.36	มาก	1
2. โครงการมีการสำรวจความต้องการใช้น้ำ	3.59	0.50	มาก	5
3. โครงการมีการแก้ไข โกล่เกลี่ย เมื่อเกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างผู้ใช้น้ำ	3.62	0.50	มาก	4
4. การมีส่วนร่วมตัดสินใจ ในการบริหารจัดการน้ำ	3.69	0.48	มาก	3
5. การได้รับการแจ้งข้อมูลข่าวสารในการบริหารจัดการน้ำอย่างสม่ำเสมอ	3.70	0.48	มาก	2
รวม	3.67	0.46	มาก	

จากตารางที่ 4 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทาน ด้านการบริหารจัดการน้ำ อยู่ในระดับมาก (\bar{x} =3.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับความพึงพอใจสูงสุด ได้แก่ โครงการมีการวางแผนการบริหารจัดการน้ำแต่ละฤดูกาล หรือประจำปี (\bar{x} =3.75) รองลงมา การได้รับการแจ้งข้อมูลข่าวสารในการบริหารจัดการน้ำอย่างสม่ำเสมอ (\bar{x} =3.70) และการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการบริหารจัดการน้ำ (\bar{x} =3.69)

ตารางที่ 5 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทาน ด้านการส่งน้ำและปรับปรุงบำรุงรักษา

กิจกรรม	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ	ลำดับ
1. โครงการมีการควบคุมเปิด-ปิดส่งน้ำตามแผนที่กำหนด	3.56	0.50	มาก	1
2. การได้รับการบริการด้านการส่งน้ำตรงเวลา เพียงพอ สม่ำเสมอและเหมาะสมต่อความต้องการ	3.43	0.50	ปานกลาง	6
3. โครงการส่งน้ำ โดยยึดประโยชน์ของเกษตรกรเป็นหลัก	3.55	0.50	มาก	2
4. การได้รับการบริการด้านการส่งน้ำอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน	3.43	0.50	ปานกลาง	7
5. การแก้ไขปัญหาปรับปรุงการให้บริการด้านการส่งน้ำอยู่เสมอ	3.54	0.50	มาก	3
6. การซ่อม และบำรุงรักษาคลองคูส่งน้ำ ถนนบนคันคลอง อาคารชลประทานต่างๆ ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน	3.50	0.50	มาก	4
7. การได้รับการอบรม แนะนำ ให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้น้ำ การส่งน้ำ การบำรุงรักษาจากพื้นที่เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ	3.49	0.50	ปานกลาง	5
รวม	3.50	0.50	มาก	

จากตารางที่ 5 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทาน ด้านการส่งน้ำและปรับปรุงบำรุงรักษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับความพึงพอใจสูงที่สุด ได้แก่ โครงการมีการควบคุมเปิด-ปิด ส่งน้ำตามแผนที่กำหนด ($\bar{x}=3.56$) รองลงมา โครงการส่งน้ำ โดยยึดประโยชน์ของเกษตรกรเป็นหลัก ($\bar{x}=3.55$) และการแก้ไขปัญหาปรับปรุงการให้บริการด้านการส่งน้ำ อยู่เสมอ ($\bar{x}=3.54$)

ตารางที่ 6 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทาน ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่

กิจกรรม	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ	ลำดับ
1. เจ้าหน้าที่มีความพร้อมในการให้บริการอย่างสุภาพ เต็มใจ ยิ้มแย้มแจ่มใส	3.66	0.47	มาก	2
2. เจ้าหน้าที่ให้ความรู้ให้คำแนะนำ ตอบคำถาม ชี้แจงข้อสงสัยได้	3.63	0.48	มาก	3
3. เจ้าหน้าที่ออกพบปะ รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	3.61	0.49	มาก	4
4. เจ้าหน้าที่ให้บริการเหมือนกันทุกรายโดยไม่เลือกปฏิบัติ	3.69	0.47	มาก	1
รวม	3.65	0.48	มาก	

จากตารางที่ 6 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทาน ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับความพึงพอใจสูงที่สุด ได้แก่ เจ้าหน้าที่ให้บริการเหมือนกันทุกรายโดยไม่เลือกปฏิบัติ ($\bar{x}=3.69$) รองลงมา เจ้าหน้าที่มีความพร้อมในการให้บริการอย่างสุภาพ เต็มใจ ยิ้มแย้มแจ่มใส ($\bar{x}=3.66$) และเจ้าหน้าที่ให้ความรู้ให้คำแนะนำ ตอบคำถาม ชี้แจงข้อสงสัยได้ ($\bar{x}=3.63$)

5.3 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทาน

ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทาน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ รายได้/เดือน ตำแหน่งในพื้นที่รับน้ำ และสังกัดฝ่าย โดยใช้ค่า t-test และค่า F-test ดังแสดงในตารางที่ 7-12

ตารางที่ 7 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทานจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ

กิจกรรม	เพศ		t	Sig.
	ชาย	หญิง		
	\bar{x}	\bar{x}		
1. ด้านการบริหารจัดการน้ำ	3.67	3.66	.372	.710
2. ด้านการส่งน้ำและปรับปรุงบำรุงรักษา	3.51	3.48	.688	.492
3. ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่	3.64	3.65	-.160	.873
4. ความพึงพอใจในภาพรวม	3.61	3.60	.452	.652

จากตารางที่ 7 ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ t-test แบบข้อมูล 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระต่อกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า เกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทานที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจในภาพรวมที่ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า เกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทานที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกันทุกด้าน

ตารางที่ 8 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทานจำแนกตามอายุ

กิจกรรม	SS	df	MS	F	Sig.	
1. ด้านการบริหารจัดการน้ำ	ระหว่างกลุ่ม	.389	3	.130	1.043	.373
	ภายในกลุ่ม	49.172	396	.124		
	รวม	49.560	399			
2. ด้านการส่งน้ำและปรับปรุงบำรุงรักษา	ระหว่างกลุ่ม	.050	3	.017	.109	.955
	ภายในกลุ่ม	59.991	396	.151		
	รวม	60.041	399			
3. ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่	ระหว่างกลุ่ม	.081	3	.027	.177	.912
	ภายในกลุ่ม	60.634	396	.153		
	รวม	60.715	399			
4. ความพึงพอใจในภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	.040	3	.013	.242	.867
	ภายในกลุ่ม	21.756	396	.055		
	รวม	21.795	399			

จากตารางที่ 8 พบว่า เกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทานที่มีอายุต่างกันมีความพึงพอใจโดยรวมไม่แตกต่างกัน ($F=0.242$, $Sig.=0.867$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า เกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทานที่มีอายุต่างกันมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกันทุกด้าน

ตารางที่ 9 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทานจำแนกตามรายได้ต่อเดือน

กิจกรรม	SS	df	MS	F	Sig.	
1. ด้านการบริหารจัดการน้ำ	ระหว่างกลุ่ม	.569	4	.142	1.147	.334
	ภายในกลุ่ม	48.991	395	.124		
	รวม	49.560	399			
2. ด้านการส่งน้ำและปรับปรุงบำรุงรักษา	ระหว่างกลุ่ม	.515	4	.129	.854	.491
	ภายในกลุ่ม	59.526	395	.151		
	รวม	60.041	399			
3. ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่	ระหว่างกลุ่ม	.253	4	.063	.414	.799
	ภายในกลุ่ม	60.462	395	.153		
	รวม	60.715	399			
4. ความพึงพอใจในภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	.191	4	.048	.873	.480
	ภายในกลุ่ม	21.604	395	.055		
	รวม	21.795	399			

จากตารางที่ 9 พบว่า เกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทานที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความพึงพอใจ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ($F=0.873$, $Sig.=0.480$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า เกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทานที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความพึงพอใจ ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

ตารางที่ 10 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทานจำแนกตามตำแหน่งพื้นที่รับน้ำ

กิจกรรม		SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านการบริหารจัดการน้ำ	ระหว่างกลุ่ม	.074	2	.037	.295	.745
	ภายในกลุ่ม	49.487	397	.125		
	รวม	49.560	399			
2. ด้านการส่งน้ำและปรับปรุงบำรุงรักษา	ระหว่างกลุ่ม	1.902	2	.951	6.493	.002*
	ภายในกลุ่ม	58.139	397	.146		
	รวม	60.041	399			
3. ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่	ระหว่างกลุ่ม	.014	2	.007	.047	.954
	ภายในกลุ่ม	60.701	397	.153		
	รวม	60.715	399			
4. ความพึงพอใจในภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	.251	2	.125	2.310	.101
	ภายในกลุ่ม	21.545	397	.054		
	รวม	21.795	399			

จากตารางที่ 10 พบว่า เกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทานที่มีตำแหน่งพื้นที่รับน้ำต่างกันมีความพึงพอใจ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ($F=2.310$, $Sig.=0.101$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า เกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทานที่มีตำแหน่งพื้นที่รับน้ำต่างกันมีความพึงพอใจด้านการส่งน้ำและปรับปรุงบำรุงรักษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยภาพรวมและรายด้านด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD)

ตารางที่ 11 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดจำแนกตามตำแหน่งพื้นที่รับน้ำ ด้านการส่งน้ำและปรับปรุงบำรุงรักษา (LSD)

พื้นที่รับน้ำ	\bar{x}	ปลายคลอง	กลางคลอง	ต้นคลอง
		3.42	3.53	3.58
ปลายคลอง	3.42	-	.021*	.001*
กลางคลอง	3.53	-	-	.279
ต้นคลอง	3.58	-	-	-

จากตารางที่ 11 การเปรียบเทียบความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทาน ด้านการส่งน้ำและปรับปรุงบำรุงรักษา พบว่า เกษตรกรผู้ใช้น้ำที่อยู่ในตำแหน่งปลายคลอง มีความพึงพอใจแตกต่างจากเกษตรกรผู้ใช้น้ำที่อยู่ในตำแหน่งกลางคลองและต้นคลอง แต่เกษตรกรผู้ใช้น้ำที่อยู่ในตำแหน่งกลาง

คลอง มีความพึงพอใจไม่แตกต่างจากเกษตรกร ผู้ใช้น้ำที่อยู่ในตำแหน่งต้นคลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

รูปที่ 5 คลองส่งน้ำต้นคลอง

รูปที่ 6 คลองขอย้ายคลอง

ตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทานจำแนกตามสังกัดฝ่าย

กิจกรรม		SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านการบริหารจัดการน้ำ	ระหว่างกลุ่ม	.599	2	.299	2.426	.090
	ภายในกลุ่ม	48.962	397	.123		
	รวม	49.560	399			
2. ด้านการส่งน้ำและปรับปรุงบำรุงรักษา	ระหว่างกลุ่ม	.104	2	.052	.345	.708
	ภายในกลุ่ม	59.936	397	.151		
	รวม	60.041	399			
3. ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่	ระหว่างกลุ่ม	.059	2	.030	.194	.823
	ภายในกลุ่ม	60.656	397	.153		
	รวม	60.715	399			
4. ความพึงพอใจในภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	.087	2	.044	.798	.451
	ภายในกลุ่ม	21.708	397	.055		
	รวม	21.795	399			

จากตารางที่ 12 พบว่า เกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทานที่สังกัดฝ่ายต่างกันมีความพึงพอใจ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ($F=0.798$, $Sig.=0.451$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า เกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทานที่สังกัดฝ่ายต่างกันมีความพึงพอใจ ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

5.4 ข้อเสนอแนะที่มีต่อการใช้น้ำในเขตชลประทาน

ผลการศึกษาข้อเสนอแนะที่มีต่อการใช้น้ำในเขตชลประทาน โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่าโบสถ์ พบว่า

5.4.1 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทาน ด้านการบริหารจัดการน้ำ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ โครงการมีการสำรวจความต้องการใช้น้ำ

5.4.2 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทาน ด้านการส่งน้ำและปรับปรุงบำรุงรักษา

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การได้รับการบริการด้านการส่งน้ำ อย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

5.4.3 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทาน ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ออกพบปะ รับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ

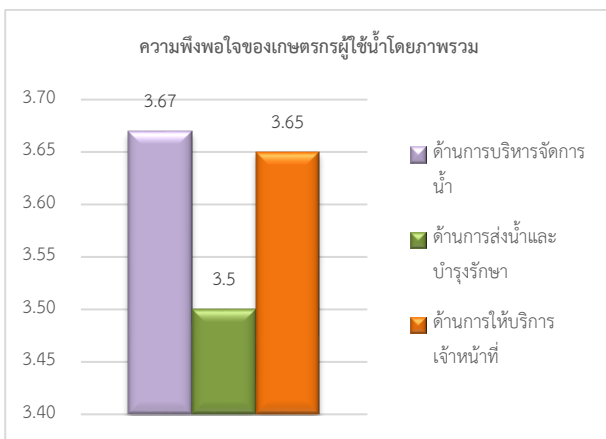
6. สรุปผลการศึกษา

6.1 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทาน

6.1.1 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทาน โดยภาพรวม

จากระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทาน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.60$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านสามารถเรียงลำดับความพึงพอใจได้ดังนี้

- 1) ด้านการบริหารจัดการน้ำ ($\bar{x}=3.67$)
- 2) ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ ($\bar{x}=3.65$)
- 3) ด้านการส่งน้ำและปรับปรุงบำรุงรักษา ($\bar{x}=3.50$) ดังแสดงในรูปที่ 7

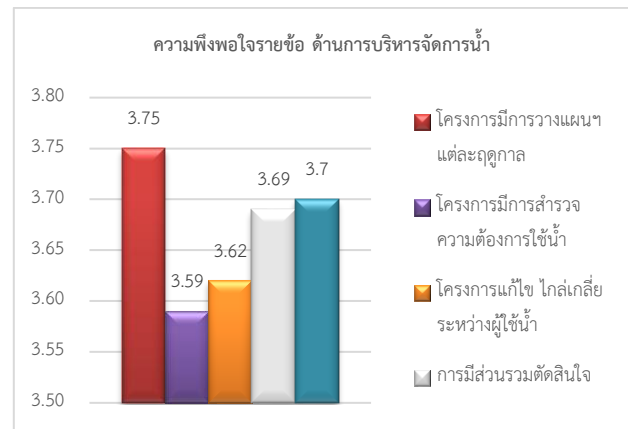

รูปที่ 7 ลำดับความพึงพอใจโดยรวมในแต่ละด้าน

6.1.2 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทาน ด้านการบริหารจัดการน้ำ

จากระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทาน ด้านการบริหารจัดการน้ำ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับความพึงพอใจสูงสุด 3 อันดับ ได้แก่

- 1) โครงการมีการวางแผนการบริหารจัดการน้ำแต่ละฤดูกาล หรือประจำปี ($\bar{x}=3.75$)
- 2) การได้รับการแจ้งข้อมูลข่าวสารในการบริหารจัดการน้ำอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{x}=3.70$)
- 3) การมีส่วนร่วมตัดสินใจ ในการบริหารจัดการน้ำ ($\bar{x}=3.69$) ดังแสดงในรูปที่ 8

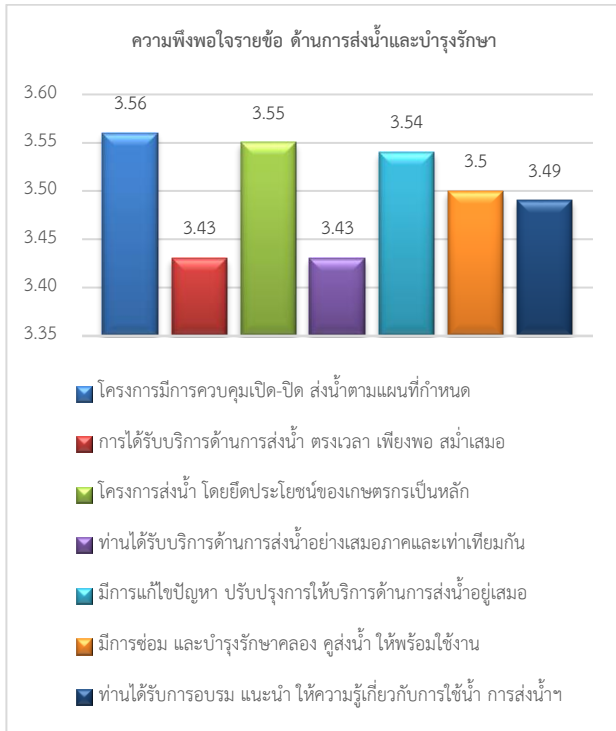

รูปที่ 8 ลำดับความพึงพอใจรายข้อ ด้านการบริหารจัดการน้ำ

6.1.3 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทาน ด้านการส่งน้ำและปรับปรุงบำรุงรักษา

จากระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทาน ด้านการส่งน้ำและปรับปรุงบำรุงรักษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับความพึงพอใจสูงสุด 3 อันดับ ได้แก่

- 1) โครงการมีการควบคุมเปิด-ปิด ส่งน้ำตามแผนที่กำหนด ($\bar{x}=3.56$)
- 2) โครงการส่งน้ำ โดยยึดประโยชน์ของเกษตรกรเป็นหลัก ($\bar{x}=3.55$)
- 3) การแก้ไขปัญหา ปรับปรุงการให้บริการด้านการส่งน้ำอยู่เสมอ ($\bar{x}=3.54$) ดังแสดงในรูปที่ 9

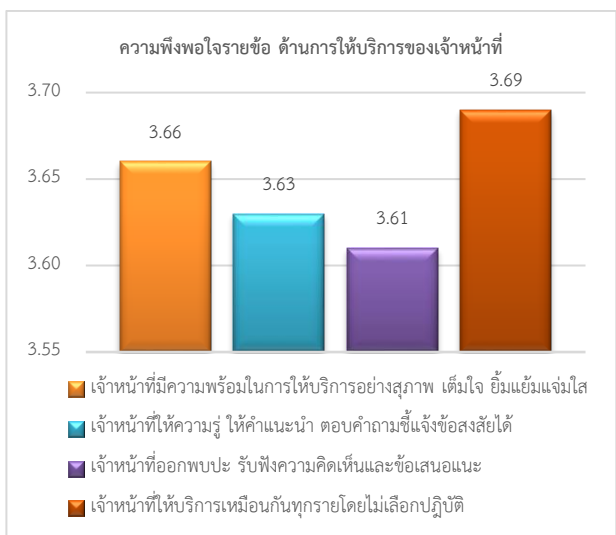

รูปที่ 9 ลำดับความพึงพอใจรายข้อ ด้านการส่งน้ำและบำรุงรักษา

6.1.4 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทานด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่

จากระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทานด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับความพึงพอใจสูงสุด 3 อันดับ ได้แก่

- 1) เจ้าหน้าที่ให้บริการเหมือนกันทุกรายโดยไม่เลือกปฏิบัติ ($\bar{x}=3.69$)
- 2) เจ้าหน้าที่มีความพร้อมในการให้บริการอย่างสุภาพ เต็มใจ ยิ้มแย้มแจ่มใส ($\bar{x}=3.66$)
- 3) เจ้าหน้าที่ให้ความรู้ ให้คำแนะนำ ตอบคำถาม ชี้แจงข้อสงสัยได้ ($\bar{x}=3.63$) ดังแสดงในรูปที่ 10

รูปที่ 10 ลำดับความพึงพอใจรายข้อ ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่

6.2 การเปรียบเทียบความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทานจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทาน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ รายได้/เดือน ตำแหน่งในพื้นที่รับน้ำ และสังกัดฝ่าย มีดังนี้

6.2.1 ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ

พบว่า เกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทานที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจในภาพรวม ที่ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า เกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทานที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกันทุกด้าน

6.2.2 ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ

พบว่า เกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทานที่มีอายุต่างกันมีความพึงพอใจ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ($F=0.242$, $Sig.=0.867$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า เกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทานที่มีอายุต่างกันมีความพึงพอใจ ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

6.2.3 ปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้/เดือน

พบว่า เกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทานที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความพึงพอใจ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ($F=0.873$, $Sig.=0.480$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า เกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทานที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความพึงพอใจ ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

6.2.4 ปัจจัยส่วนบุคคลด้านตำแหน่งในพื้นที่รับน้ำ

พบว่า เกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทานที่มีตำแหน่งพื้นที่รับน้ำต่างกันมีความพึงพอใจ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ($F=2.310$, $Sig.=0.101$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า เกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทานที่มีตำแหน่งพื้นที่รับน้ำต่างกันมีความพึงพอใจด้านการส่งน้ำและปรับปรุงบำรุงรักษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยภาพรวมและรายด้านด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD) การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด จำแนกตามตำแหน่งพื้นที่รับน้ำ ด้านการส่งน้ำและและปรับปรุงบำรุงรักษา พบว่า เกษตรกรผู้ใช้น้ำที่อยู่ในตำแหน่งปลายคลอง มีความพึงพอใจแตกต่างจากเกษตรกรผู้ใช้น้ำที่อยู่ในตำแหน่งกลางคลองและต้นคลอง แต่เกษตรกรผู้ใช้น้ำที่อยู่ในตำแหน่งกลางคลอง มีความพึงพอใจไม่แตกต่างจากเกษตรกรผู้ใช้น้ำที่อยู่ในตำแหน่งต้นคลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

6.2.5 ปัจจัยส่วนบุคคลด้านสังกัดฝ่าย

พบว่า เกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทานที่สังกัดฝ่ายต่างกันมีความพึงพอใจ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ($F=0.798$, $Sig.=0.451$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า เกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทานที่สังกัดฝ่ายต่างกันมีความพึงพอใจ ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

7. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่มีต่อการใช้น้ำในเขตชลประทาน โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่าโบสถ์

ผลการศึกษาข้อเสนอแนะที่มีต่อการใช้น้ำในเขตชลประทาน โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่าโบสถ์ พบว่า

7.1 ด้านการบริหารจัดการน้ำ

ควรรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลด้านอุทกวิทยา อุตุนิยมวิทยา และมีการออกสำรวจความคิดเห็นความต้องการ การใช้น้ำของเกษตรกร รวมทั้งข้อมูลการใช้น้ำต่างๆ เพื่อวางแผนการจัดสรรน้ำ การส่งน้ำ และการระบายน้ำทั้งในฤดูแล้งและฤดูฝน ควรติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล การบริหารจัดการน้ำให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามแผนที่กำหนด ควรศึกษาวิเคราะห์สภาพการใช้น้ำต่างๆ และประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำ เพื่อประเมินผลประสิทธิภาพการชลประทานในช่วงฤดูแล้งและฤดูฝน นำไปใช้ในการวางแผนปรับปรุง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำ และช่วยในการตัดสินใจด้านการจัดสรรน้ำ การระบายน้ำให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

7.2 ด้านการส่งน้ำและปรับปรุงบำรุงรักษา

ควรรวบรวมข้อมูล ศึกษา วิเคราะห์ พิจารณาการส่งน้ำและปรับปรุงบำรุงรักษาที่อยู่ในเขตโครงการ โดยตรวจสอบวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ เพื่อให้มีความเหมาะสมและถูกต้องตามหลักวิชาการ และจัดทำแผนการส่งน้ำให้เพียงพอในช่วงฤดูแล้งและฤดูฝนตลอดพื้นที่ทั้งโครงการ มีการจัดสรรน้ำโดยแบ่งรอบเวรการใช้น้ำในแต่ละช่วงของเส้นทางการส่งน้ำให้เท่าเทียมกัน มีการจัดทำแผนงาน ซ่อมแซม ปรับปรุงบำรุงรักษาอาคารชลประทาน เพื่อให้มีการบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ควรตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และควรศึกษาพัฒนารูปแบบการจัดทำฐานข้อมูลหรือระบบสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับงานปรับปรุงบำรุงรักษา บัญชีอาคารชลประทาน ประวัติการซ่อมแซมปรับปรุงบำรุงรักษาอาคารชลประทาน

7.3 ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่

ควรถ่ายทอดความรู้ในด้านข้อมูลชลประทาน ด้านวิศวกรรมชลประทาน ด้านการบริหารจัดการน้ำ แก่เจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน เกษตรกร ผู้ใช้น้ำ หรือผู้รับบริการมากขึ้นกว่าเดิม มีการออกพื้นที่เพื่อพบปะเกษตรกร ผู้ใช้น้ำในเขตพื้นที่รับผิดชอบเพื่อสร้างความสัมพันธ์และรับฟังปัญหาการให้บริการระหว่างเจ้าหน้าที่โครงการและเกษตรกรผู้ใช้น้ำ เจ้าหน้าที่ควรมีความมุ่งมั่น กระตือรือร้น ทุ่มเหงือใจที่จะให้บริการ ให้บริการด้วยความ เป็นธรรม รับฟังความคิดเห็นและเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วม

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอขอบคุณ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่าโบสถ์ ที่ให้ความอนุเคราะห์การวิจัยสำหรับบทความนี้ และขอขอบคุณคุณมานิช ตุ่มทอง ผู้อำนวยการโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่าโบสถ์ ที่อนุเคราะห์และเอื้อเฟื้อสถานที่ทดสอบฯ คุณธีรธัญย์ โชติธัญรัตน์ หัวหน้าฝ่ายจัดสรรน้ำ

และปรับปรุงระบบชลประทาน, คุณอภิชาติ ชันทับ หัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 1 คุณโบนัส ทาแก้ว หัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 2 และคุณวุฒิภัทร เพ็งสวย หัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 3 ตลอดจนบุคลากรทุกท่านที่ให้ข้อเสนอแนะและข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับนำมาใช้ในงานวิจัยนี้

เอกสารอ้างอิง

- [1] กรมชลประทาน (2544). เอกสารประกอบการประชุม ครั้งที่ 2 คณะกรรมการการอำนวยการปฏิรูป โครงการสร้างการบริหารจัดการโครงการชลประทาน, 14 สิงหาคม 2544, ตึกศูนย์วิศวกรรมชลประทาน กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. _____ (2548). การบริหารจัดการชลประทานโดยเกษตรกรมีส่วนร่วมด้านการส่งน้ำและบำรุงรักษา, กรุงเทพมหานคร, แอร์บอร์นพรินต์. _____ (2552). คำมื่อการส่งน้ำและบำรุงรักษาโดยเกษตรกรมีส่วนร่วมตามกระบวนการ 14 ขั้นตอน, กรุงเทพมหานคร, บริษัท บูม คัลเลอร์ไลน์ จำกัด.
- [2] ไกรสร วีระโสภณ และคนอื่นๆ (2544). รูปแบบการจัดการระบบควบคุมการใช้น้ำชลประทาน. รายงานการวิจัย สำนักงาน คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, กรุงเทพมหานคร, กรมชลประทาน.
- [3] สุทัศน์ สุวรรณหาร (2554). ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการบริหารจัดการน้ำของกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานคลอง MC (สนามบิน) ตำบลหนองพอก อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด. *ปริญา ร.ม. มหาสารคาม*, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- [4] โชติกา นิลพัฒน์ (2550). พฤติกรรมและความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพลาญชุมพล จังหวัดพิษณุโลก. *วิทยานิพนธ์ บศ.ม.(การจัดการทั่วไป)*, พระนครศรีอยุธยา, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- [5] สมเกียรติ เลือแก้ว (2555). การศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตชลประทานโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำน้ำรอง. *วิทยานิพนธ์ วศ.ม.(การบริหารงานก่อสร้างและสาธารณูปโภค)*, ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- [6] สุนทร คำศรีเมือง (2550). ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการบริหารจัดการน้ำของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาห้วยโงง ตำบลน้ำโงง อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย. *ปริญา ร.บ. มหาสารคาม*, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.